

SŁOWNICZEK POJĘĆ I TERMINÓW NAJCZĘŚCIEJ POJAWIAJĄCYCH SIĘ W OPINIACH I ORZECZENIACH PORADNI PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNEJ

Słowniczek pojęć i terminów najczęściej pojawiających się w opiniach i orzeczeniach poradni psychologiczno – pedagogicznej.

Aby spełniać swoją funkcję, opinia, czy orzeczenie musi być zrozumiałe.

Najistotniejsze jest, aby język, którym specjalista opisuje diagnozę, nie służył tylko „sztuce dla sztuki” .

- **rozwój intelektualny niższy niż przeciętny**- co znaczy , że mieści się jeszcze w granicach normy, nie oznacza upośledzenia umysłowego. Uczeń z taką diagnozą nie kwalifikuje się zatem do kształcenia specjalnego, ale konieczne będzie dostosowanie wymagań.
- **lateralizacja jednorodna; prawostronna; lewostronna**; dominacja czynności ruchowych jednej ze stron ciała (najczęściej prawej ręki, nogi, oka, ucha), związana z dominacją jednej z półkul mózgowych. lateralizacja nieustalona – brak dominacji stronnej ciała (oburęczność, obuocność), charakterystyczna do 5-6 roku życia; lateralizacja skrzyżowana– np. dominacja lewego oka i prawej ręki;
- **słuch fonemowy (fonematyczny)** – zdolność wyróżniania głosek oraz różnicowania głosek podobnych w słyszanych słowach (np. bułka – półka);
- **analiza i synteza** – rozkładanie na części i scalanie materiału wzrokowego (obrazki, wyrazy) lub słuchowego (dźwięki, zdania, słowa) w celu budowania całości obrazu, słowa;
- **analizatory**– w odniesieniu do umiejętności czytania mówi się o trzech analizatorach: **wzrokowym, słuchowym i kinestetyczno-ruchowym**; analizator składa się z: receptora odbierającego bodźce, charakterystycznego dla określonego narządu zmysłów (oczy, uszy, mięśnie), drogi nerwowej doprowadzającej bodźce do odpowiednich obszarów mózgu- ośrodków w mózgu, w którym zachodzi analiza i synteza.

- **percepcja słuchowa** (funkcje słuchowo- językowe)– związane ze słuchem fonemowym oraz umiejętnościami fonologicznymi (analiza i synteza głoskowa i sylabowa – rozkład wyrazów na głoski i sylaby oraz ich scalanie), a także z pamięcią słuchową; zaburzenia tych funkcji są związane z nieprawidłowym działaniem analizatora słuchowego i mogą objawiać się: trudnością odróżniania podobnych głosek (np. z-s, g-k, d-t), trudnościami w dokonywaniu analizy i syntezy głoskowej słów oraz opuszczaniem lub myleniem liter, końcówek wyrazów, przestawianiem liter, trudnościami w zapisywaniu zmiękczeń, różnicowaniu głosek i-j.

- **percepcja wzrokowa** –(funkcje wzrokowe) – analiza i synteza wzrokowa materiału konkretnego (obrazków, kształtów) lub abstrakcyjnego (teksty, zdania, wyrazy) oraz pamięć wzrokowa; zaburzenia tych funkcji związane są z nieprawidłowym działaniem analizatora wzrokowego i mogą objawiać się: myleniem liter o podobnym kształcie (a-o, l-t-l, m-w-n), myleniem liter podobnych, ale o różnym kierunku (b-p-g-d, m-w, n-u), gubieniem elementów graficznych liter (ogonki, kreski, kropki), błędami typowo ortograficznymi.

- **parcjalne lub fragmentaryczne zaburzenia rozwoju**

psychomotorycznego – konsekwencja minimalnych zmian w centralnym układzie nerwowym (mózgu):

parcjalne zaburzenia rozwoju psychomotorycznego – obejmują większy obszar czynności, np. opóźnienie rozwoju motoryki (dużej – sprawności ruchowej całego ciała, małej – sprawności rąk) lub zaburzenia rozwoju mowy (zarówno czynnej – mówienie, jak i biernej – rozumienie);

fragmentaryczne zaburzenia rozwoju psychomotorycznego – obejmują mniejszy obszar czynności, np. opóźnienie rozwoju tylko w zakresie motoryki małej lub zaburzenia w zakresie mowy czynnej (dziecko wszystko rozumie, ale ma trudności z wypowiedzianiem się).

- **funkcje poznawcze- procesy poznawcze** – zespół procesów, dzięki którym odbieramy informacje z otoczenia: uwaga, pamięć, wrażenia i spostrzeżenia, orientacja w schemacie ciała (prawa i lewa strona) i przestrzeni, myślenie.

Oczywiście terminów jest dużo więcej, wybrałam te najczęściej występujące. Jeśli jakiegoś pojęcia nie rozumiemy, najlepiej zwrócić się o pomoc do autora opinii w poradni bezpośrednio lub nawet telefonicznie.